

Міністерство освіти і науки України

Інститут спеціальної педагогіки НАПН України

**НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ДЛЯ 5-9 (10) КЛАСІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ НАВЧАЛЬНИХ
ЗАКЛАДІВ ДЛЯ ГЛУХИХ ДІТЕЙ**

ГЕОГРАФІЯ

8-10 класи

Укладач: **Таранченко Оксана Миколаївна**, головний науковий співробітник лабораторії сурдопедагогіки Інституту спеціальної педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук

Київ – 2016

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програми з географії для 8 класів шкіл для глухих дітей укладено з адаптаціями на основі програми для загальноосвітніх навчальних закладів¹, відповідно до положень Державного стандарту базової (основної) середньої освіти, згідно з яким шкільна географічна освіта є складовою освітньої галузі «Природознавство». **Структура і зміст навчальної програми** з географії базуються на принципах неперервності й наступності шкільної географічної освіти, її інтеграції на основі внутрішньопредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, урахування вікових можливостей учнів, практичної спрямованості. У програмі дотримано наскрізних змістових ліній, визначених в Державному стандарті базової середньої освіти.

Метою вивчення географії в основній школі є формування у школярів географічної картини світу; світоглядного розуміння природи Землі, середовища, у якому існує людина; просторового уявлення про земну поверхню; розвиток умінь усвідомлено орієнтуватися в соціально-економічних, суспільно-політичних та екологічних подіях, що відбуваються у державі та світі. В процесі опанування учнями навчального предмета передбачається формування ключових і предметних компетентностей; формування цілісної природничо-наукової картини світу; виховання позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природи; застосування здобутих знань в повсякденному житті для збереження навколишнього середовища та соціально-відповідальної поведінки в ній, адаптації до умов проживання на певній території.

Досягнення зазначеної мети географічної освіти в основній школі передбачає розв'язання таких головних завдань:

- засвоєння знань про основні географічні поняття, закономірності розвитку, взаємозв'язки у природі, населення і господарства різних територій, формування материків, океанів та їх частин у відповідності з природними та соціально-економічними чинниками; природу, населення і господарство України; економічну і соціальну географію світу; природокористування та навколишнє середовище;
- оволодіння вміннями використовувати різні джерела географічної інформації – картографічні, статистичні, геоінформаційні технології для пошуку, інтерпретації і демонстрації різноманітних географічних даних та формування в учнів на цій основі однієї з ключових компетенцій – інформаційної; застосовувати географічні знання для пояснення та оцінки географічних процесів і явищ;
- розвиток пізнавального інтересу, інтелектуальних і творчих здібностей учнів у процесі географічних спостережень, розв'язання проблемних завдань, самостійного набуття нових знань з географії;
- формування здатності і готовності до використання географічних знань та вмінь у повсякденному житті для адекватної соціально-відповідальної поведінки в навколишньому середовищі, його збереження, адаптації до умов проживання на певній території; самостійного оцінювання рівня впливу людини на природу, безпеки довкілля як сфери життєдіяльності людини; розв'язання конкретних практичних завдань;
- виховання екологічної культури, любові до свого народу, місцевості проживання, патріотизму, толерантного ставлення до інших народів, поваги до природних і культурних цінностей різних регіонів та країн світу.

Курс географії 8-го класу (**Географія України: природа, населення, господарство**) спрямований на формування цілісної науково-географічної картини своєї держави на основі комплексного її вивчення. Цей курс допомагає учневі сформувавши знання про природу та економіку країни, свого регіону, усвідомити себе громадянином України, виховати повагу до українського народу, його культури, відчутти себе справжнім патріотом своєї держави.

Важливим принципом побудови змісту курсу є інтеграція, яка реалізується через поєднання фізико-географічних та соціально-економічних складових під час вивчення свого регіону та окремих природних комплексів і видів економічної діяльності України в

¹ «ГЕОГРАФІЯ» Навчальна програма для учнів 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів ()

цілому. Особлива роль географії у 8-му класі визначається значним світоглядним потенціалом й тісними взаємозв'язками змісту з сучасністю та особистим досвідом учнів.

Для досягнення окресленої мети вивчення географії у 8-му класі спрямоване на розв'язання наступних завдань:

- сформувати в учнів знання та уявлення про Україну як цілісну країну, в якій відбуваються різноманітні глобальні та регіональні природні, соціально-економічні та екологічні процеси;
- розкрити нові поняття і закономірності та поглибити й узагальнити вже сформовані теоретичні знання з фізичної географії;
- сформувати уявлення про окремі поняття соціально-економічного змісту;
- продовжити розвиток практичних умінь та навичок самостійної роботи, що сприятимуть активній соціально-відповідальній поведінці учнів у географічному просторі країни.

Програма передбачає виконання практичних робіт, 4 з яких оцінюються обов'язково. Вони спрямовані на розвиток умінь та навичок роботи з картами та іншими джерелами географічної інформації; виявлення зв'язків природи і суспільства в межах України, їх взаємного впливу, чим значно підсилюється навчально-пізнавальна компетенція та формуються ціннісно-сміслова й соціально-професійна компетенції. Пропонується також завдання творчого характеру (дослідження), які, як й у попередніх курсах, оцінюються вибірково. Кількість навчальних годин визначається у відповідності до діючих Типових навчальних планів.

Розподіл годин учитель може здійснювати самостійно, змінювати порядок вивчення тем, послідовність вивчення питань у межах теми, пропонувати додаткову тематику природознавчих досліджень з урахуванням інтересів школярів та ресурсів відповідної місцевості.

Розвитково-корекційні завдання курсу полягають у формуванні розумових здібностей глухих учнів, мовленнєвих умінь і навичок (ЖМ, словесної мови), їх емоційної сфери, саморегуляції та самовираження відповідно до індивідуальних можливостей кожного школяра. У загальноосвітніх закладах для дітей з порушеннями слуху жестова і словесна мови використовуються як рівноправні засоби навчання та спілкування і застосовуються тією мірою, що є необхідною для ефективного здійснення навчально-виховного процесу. У школах для глухих дітей навчання здійснюється з певним домінуванням жестової мови, але при цьому не слід ігнорувати навчання словесної мови. В основу програми покладено максимальне використання учнями слухо-зорового сприймання мовлення поряд з розвитком у них вимови наближеної до правильної, що сприятиме їхній успішній соціалізації. Забезпечення єдності жестової та словесної мов, з урахуванням психофізичного стану та індивідуальних можливостей глухих учнів, створює умови, необхідні для засвоєння відповідних знань, умінь і навичок.

8 клас

ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<p>Вступ</p> <p>Географія України: об'єкти вивчення, методи загальнонаукових та спеціальних досліджень фізичної і соціально-економічної географії.</p> <p>Географічні відомості про територію України в минулому. Сучасні географічні дослідження.</p> <p>Картографічні джерела географічної інформації. Національний атлас України, електронні карти. Навчальні карти та атласи.</p> <p>Геоінформаційні системи (ГІС). Інтернет-джерела. Сучасні навігаційні системи. GPS.</p> <p>Способи зображення географічних об'єктів та явищ на фізичних та економічних картах. Топографічні карти. Читання та практичне використання топографічних карт. Плани міст, схеми руху транспорту.</p> <p>Практична робота</p> <p>1. Визначення напрямків, відстаней, площ, географічних, прямокутних координат та висот точок на топографічній карті.</p> <p>Дослідження</p> <p>1. Креслення плану-схеми маршруту «Дім – школа» з використанням умовних позначень.</p> <p>2. Прокладання маршрутів за</p>	<p>Учень:</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) об'єкти вивчення курсу, методи географічних досліджень, джерела географічної інформації: картографічні, статистичні, аудіовізуальні та ін.;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): мандрівників та дослідників території України, географічних та статистичних видань, видів карт, Інтернет-джерел;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): методи і засоби отримання географічної інформації, внесок вчених у дослідження території України в минулому й тепер;</p> <p>знаходить: в Інтернет-схеми руху транспорту, GPS;</p> <p>визначає: об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати та висоту точок на топографічній карті;</p> <p>користується: з допомогою членів родини планами міст, джерелах відображення місцевості супутниковою зйомкою, інформацію про географічні дослідження території України в різні епохи;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): відмінності між різними видами карт, картографічними проекціями;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): значення джерел географічної інформації для життєдіяльності людини.</p>	<p>Актуалізація словника понять, набутого при вивченні попередніх курсів. Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми.</p> <p>Уточнення природничих уявлень у процесі навчальної діяльності.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування та відтворення вивченого.</p> <p>Розвиток навичок використовувати додаткові джерела інформації.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>

топографічною картою.		
Розділ 1. Географічний простір України		
<p>Тема 1. Формування території України Територіальні зміни меж України упродовж ХХ ст. та їх географічне вивчення. Особливості сучасного адміністративно-територіального устрою.</p> <p>Тема 2. Україна на карті Європи і світу Географічне положення. Державна територія України. Державні кордони, розміри території, географічний центр країни та Європи. Місце України на політичній карті Європи і світу.</p> <p>Тема 3. Україна на карті годинних поясів Міжнародна система відліку часу. Місцевий і поясний час. Особливості відліку часу в Україні порівняно з іншими країнами світу.</p> <p>Практичні роботи 2. Позначення на контурній карті кордонів, назв сусідніх держав, крайніх точок, географічного центру України та Європи; визначення протяжності території країни.</p>	<p>Учень: називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) і показує на карті: суходільні і морські кордони України, країни-сусіди, крайні точки, одиниці адміністративно-територіального устрою; етапи формування території країни; наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): територіальних змін меж України упродовж ХХ ст., складових державної території; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): особливості фізико- та економіко-географічного положення країни; визначає: за допомогою карти протяжність території України в градусах і кілометрах, місцевий і поясний час; пояснює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): переваги географічного положення України, особливості сучасного адміністративно-територіального устрою; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): значення знань про систему обчислення часу.</p>	<p>Розширення досвіду сприйняття фактів об’єктивної дійсності та вміння узагальнювати їх. Актуалізація та поповнення словникового запасу відповідно до теми. Розвиток вміння будувати логічні запитання та висловлювання з теми. Розвиток самостійності під час виконання практичних робіт; навичок користування різноманітними джерелами інформації. Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
Розділ II. Природні умови і ресурси України	<p>Учень: називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) і</p>	Збагачення словникового запасу новою термінологією

<p>Тема 1. Геологічна будова, тектонічні структури, рельєф, мінеральні ресурси Геологічне літочислення. Тектонічна та геологічна карти України. Зміна природних умов території України в різні геологічні ери. Загальний план будови поверхні: простягання низовин, височин, гір. Вплив зовнішніх та внутрішніх процесів на формування рельєфу. Генетичні типи рельєфу. Мінеральні ресурси України. Географія паливних ресурсів. Географія рудних ресурсів. Географія нерудних ресурсів. Мінеральні води та грязі. Проблеми раціонального використання мінеральних ресурсів. Практичні роботи 4. Встановлення за картами (тектонічною, геологічною, фізичною) взаємозв'язків між тектонічними структурами і формами рельєфу, геологічною будовою та корисними копалинами у межах України. 5. Нанесення на контурну карту найбільших басейнів та родовищ корисних копалин України.</p>	<p>показує на карті: <i>тектонічні структури; низовини; височини; гори, вершини; басейни і родовища корисних копалин.</i> наводить приклади <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> поширення корисних копалин, основних типів і форм рельєфу; формулює поняття <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> "платформа", "щит", "область складчастості"; визначає: вік гірських порід за геологічною картою; порівнює <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> особливості природних умов території в різні геологічні ери; пояснює <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> вплив дніпровського зледеніння, лісонакопичення, неотектонічних рухів на формування рельєфу; встановлює <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> взаємозв'язки основних форм рельєфу з тектонічними структурами, корисних копалин з геологічною будовою території; оцінює <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> вплив людини на рельєф, наслідки використання корисних копалин; висловлює судження <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно)</i> щодо раціонального використання корисних копалин та охорони надр.</p>	<p>(на матеріалі теми). Розвиток уявлень про абстрактні поняття. Активізація навичок спостереження, аналізу та порівняння. Розвиток навичок усвідомлювати та розкривати причинно-наслідкові зв'язки в природі обумовлені впливом певних чинників. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям при роботі з картографічним матеріалом. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми; вмінь використовувати набуті навички в різних змінних умовах. Розвиток вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
<p>Тема 2. Клімат і кліматичні ресурси Кліматотвірні чинники. Сонячне випромінювання та його розподіл в атмосфері і на земній поверхні. Циркуляція атмосфери. Повітряні маси, що впливають на клімат України, атмосферні фронти. Циклони та антициклони. Взаємодія кліматотвірних чинників. Кліматична карта України: розподіл</p>	<p>Учень - називає <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно):</i> основні кліматотвірні чинники; кліматичні показники; типи клімату; - наводить приклади <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно)</i> небезпечних явищ природи та їх наслідків; - формулює <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно)</i> поняття «атмосферний фронт», «циклон», «антициклон»; - характеризує <i>(ЖМ, дактилем, по можливості словесно)</i></p>	<p>Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між подіями і явищами. Формування вміння порівнювати, розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних подій і явищ. Розширення словникового запасу термінологією за темою. Розвиток навичок</p>

<p>температури повітря, опадів, зволоження. Регіональні відмінності клімату. Кліматичні ресурси, їх використання. Сезонні погодні умови і погодні явища. Вплив погодно-кліматичних умов на здоров'я і господарську діяльність людини. Метеорологічна служба. Синоптична карта.</p> <p>Практична робота</p> <p>6. Визначення особливостей клімату різних регіонів України за кліматичними діаграмами.</p> <p>Дослідження</p> <p>Визначення впливу несприятливих погодних явищ на життєдіяльність людини (на прикладі свого регіону).</p>	<p>річний розподіл кліматичних показників; визначає за кліматичною картою особливості розподілу температури повітря та опадів; - порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) особливості зволоження в різних частинах України; кліматичні умови своєї місцевості з іншими регіонами; - пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) дію кліматотвірних чинників; - складає прогноз погоди за синоптичними картами, народними прикметами; - оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) кліматичні ресурси та сфери їх використання в Україні.</p>	<p>побудови логічних висловлювань та запитань за темою. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом. Розвиток вміння за допомогою вчителя та самостійно стежити за власною вимовою. Розвиток мовлення та слухового сприймання: сприймання на слух за допомогою звукопідсилюючої апаратури.</p>
<p>Тема 3. Води суходолу і водні ресурси</p> <p>Поверхневі води. Основні річкові басейни та системи. Річкова долина: річище, заплава, тераси, меандри. Падіння, похил річки. Живлення і водний режим річок. Річковий стік, витрати води. Твердий стік. Озера, їх типи; особливості водного режиму. Болота, їх типи і поширення, причини заболочення. Водосховища та канали. Підземні води. Основні артезіанські басейни України. Водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання та охорони.</p> <p>Дослідження</p> <p>1. Визначення особливостей розміщення басейнів найбільших річок, озер, водосховищ, каналів, артезіанських басейнів, вододілів; характеру живлення,</p>	<p>Учень: називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): складові поверхневих вод у межах України, основні артезіанські басейни, водосховища і канали; наводить приклади і показує на карті: річкові системи; озера; лимани; водосховища; канали; артезіанські басейни; формулює поняття (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): «річкова долина», «заплава», «тераса», «водний режим», «річковий стік», «витрати води», «канал», «водосховище», «водні ресурси»; характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): водні об'єкти України за типовим планом; шляхи раціонального використання водних ресурсів; пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) особливості живлення та водного режиму річок, озер; порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) гідрологічні особливості водних об'єктів; визначає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) падіння та похил річки; виявляє разом із членами родини джерела забезпечення водою їхнього населеного пункту, якість води, способи її</p>	<p>Актуалізація знань, набутих у процесі вивчення курсів попередніх років. Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми. Розвиток пізнавальної активності у вивченні природних явищ; вміння досліджувати та аналізувати об'єкти природи; усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків у природі. Розвиток вміння правильної побудови речень в описах; вміння будувати логічні висловлювання з теми; навичок побудови діалогу з вчителем та учнями. Розвиток навичок правильної</p>

<p>режиму річок з використанням відповідних карт атласу. 2. Аналіз забезпеченості водними ресурсами різних територій України.</p>	<p>очищення в домашніх умовах; оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): наявні водні ресурси своєї місцевості, наслідки їх використання.</p>	<p>вимови нових слів. Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
<p>Тема 4. Ґрунтово-рослинний покрив і тваринний світ. Ґрунтові та біотичні ресурси Умови ґрунтоутворення, структура ґрунту. Карта ґрунтів України: основні типи ґрунтів, закономірності їх поширення. Ґрунтові ресурси. Раціональне використання і охорона ґрунтових ресурсів. Рослинний покрив України, закономірності його поширення. Червона та Зелена книги України. Рослинні ресурси, їх охорона і відтворення. Тваринний світ України, його різноманітність. Вплив людини на тваринний світ. Тварини, занесені до Червоної книги України. Тваринні ресурси України, заходи щодо їх відтворенню та охорони.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): основні чинники ґрунтоутворення, типи рослинності, наводить приклади (за допомогою навідних запитань вчителя) (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): основних типів ґрунтів, рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України; розпізнає: види рослин і тварин, занесених до Червоної книги України; характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): видовий склад і поширення рослин, тварин, ґрунтові та біологічні ресурси України; пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): умови ґрунтоутворення, особливості поширення ґрунтів, закономірності поширення основних типів рослинності; аналізує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): карти ґрунтів України, рослинності і тваринного світу; визначає: разом із членами родини типи ґрунтів у своїй місцевості, їх родючість, види рослин і тварин, що наявні у своїй місцевості; оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): роль ґрунтових і біологічних ресурсів в господарській діяльності, наслідки їх використання в різних регіонах України.</p>	<p>Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом та використання додаткових джерел інформації. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування на протязі уроку. Формування навичок використовувати додаткові джерела інформації.</p>
<p>Тема 6. Ландшафти України Ландшафт як просторово-цілісна система. Карта ландшафтів України: природні та антропогенні ландшафти. Районування природних ландшафтів, їх відображення на картах. Рівнинні ландшафти, їх різноманітність. Природні зони України: географічне</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): чинники формування природних ландшафтів, основні природні країни, природні зони та гірські країни; наводить приклади і показує на карті: природні зони, гірські країни, найбільші острови, півострови, коси, затоки, протоки; півострови; острови; затоки; протоки; коси;</p>	<p>Актуалізація словника понять, набутого при вивченні курсу природознавства, збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок</p>

<p>положення, межі і розміри, характерні риси природних умов і ресурсів, сучасні ландшафти, природоохоронні об'єкти, види діяльності.</p> <p>Гірські ландшафти України, особливості їх зміни з висотою. Українські Карпати і Кримські гори: географічне положення, межі і розміри, загальні риси природи, висотна поясність, стихійні природні процеси та явища, природоохоронні об'єкти, використання та охорона природних ресурсів гірських областей.</p> <p>Морські природно-аквальні комплекси: природні умови і ресурси Чорного та Азовського морів, проблеми їх раціонального використання.</p> <p>Практична робота</p> <p>7.Складання порівняльної характеристики природних зон України (за вибором).</p> <p>Дослідження.</p> <p>Переважаючі природні та антропогенні ландшафти своєї місцевості, їх освоєння і використання.</p>	<p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): рівнинні та гірські ландшафти, природні комплекси морів;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): на конкретних прикладах особливості взаємодії компонентів природи всередині ландшафту;</p> <p>аналізує: карту ландшафтів, співвідношення природних та антропогенних ландшафтів у своїй місцевості;</p> <p>оцінює (за допомогою навідних запитань вчителя) (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): природні ресурси зон, гірських областей, морів, наслідки впливу господарської діяльності людини на їх природні особливості.</p>	<p>запам'ятовування і відтворення вивченого.</p> <p>Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом.</p> <p>Розвиток навичок аналізуючого спостереження, навичок використовувати додаткові джерела інформації.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>
<p>Тема 7. Природокористування</p> <p>Природно-ресурсний потенціал України та його використання. Основні види забруднень довкілля в Україні. Поняття «екологічна ситуація». Вплив екологічної ситуації на життєдіяльність населення України.</p> <p>Природно-заповідний фонд України. Національна екологічна мережа. Моніторинг навколишнього середовища. Основні заходи щодо раціонального використання природних ресурсів та охорони довкілля. Ресурсно-екологічні аспекти сталого розвитку України.</p> <p>Практична робота</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): складові природно-ресурсного потенціалу України, види забруднень довкілля;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: об'єкти природно-заповідного фонду України: заповідники (біосферні заповідники; природні заповідники);</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно)сучасну екологічну ситуацію в Україні;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) суть понять «екологічна ситуація», «моніторинг навколишнього середовища»;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): природно-ресурсний потенціал в різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування; вплив</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми.</p> <p>Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між явищами; вміння порівнювати, класифікувати за властивостями, розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних явищ. Розвиток вміння будувати логічні повідомлення за темою.</p>

<p>8. Позначення на контурній карті об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>Практична робота на місцевості</p> <p>Оцінка змін ландшафту та пропозиції щодо його облаштування.</p>	<p>екологічної ситуації на здоров'я населення;</p> <p>визначає з членами родини об'єкти природно-заповідного фонду своєї місцевості;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) переваги створення національної екологічної мережі, наслідки використання і охорони природних умов і природних ресурсів України.</p>	<p>Автоматизація зчитування з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p> <p>Розвиток самоконтролю за власною вимовою.</p>
<p>Розділ III. Населення України</p>		
<p>Тема 1. Демографічні процеси та статеві-віковий склад населення.</p> <p>Чисельність населення України, її зміни. Природний і механічний рух населення. Статеві-віковий склад населення, його особливості в різних регіонах України. Тривалість життя населення.</p> <p>Тема 2. Розселення населення</p> <p>Густота населення, її територіальні відмінності. Міське і сільське населення. Міське розселення, урбанізація, її територіальні відмінності в Україні. Типи міст за кількістю населення та функціями. Міські агломерації.</p> <p>Сільське розселення. Типи сільських поселень, їх поширення в Україні.</p> <p>Тема 3. Етнічний склад населення та українська діаспора.</p> <p>Етнічний склад населення України та окремих регіонів. Етнографічні групи українців. Українські етнічні та</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): кількість населення в Україні; суттєві ознаки понять “природний рух населення”, “механічний рух населення”, “природний приріст”, “депопуляція”, “еміграція”, “імміграція”, “місто”, “село”, “урбанізація”, “міська агломерація”, “система розселення”, «зайнятість», «безробіття»; міста-мільйонери, етнографічні групи українців;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: розміщення етнографічних груп українців та національних меншин; міст-мільйонерів та інших найбільших за чисельністю міст, міські агломерації, країни з найбільш численними українськими діаспорами;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): статеві-вікову піраміду населення, особливості етнічного складу населення, особливості матеріальної та духовної культури українського народу;</p> <p>пояснює: причини нерівномірного розміщення населення; депопуляції населення, строкатого національного складу населення України; зовнішніх міграцій, неповної зайнятості населення, змін у структурі зайнятості;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): графіки динаміки чисельності населення, функції міст, наслідки урбанізації, географію трудових ресурсів, показники зайнятості населення за областями України;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): соціальні проблеми в сільській місцевості, значення високого рівня професійної компетентності трудових</p>	<p>Актуалізація та збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчаються.</p> <p>Розвиток умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення.</p> <p>Конкретизація уявлень про об'єкти вивчення.</p> <p>Розвиток навичок користуватися інтернет-ресурсів для пошуку необхідної інформації з теми вивчення.</p> <p>Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p> <p>Виховання свідомої патріотичності.</p>

<p>етнографічні землі. Українська діаспора та її географія. Зв'язки із українцями зарубіжжя.</p> <p>Матеріальна та духовна культура українського народу.</p> <p>Тема 4. Зайнятість населення.</p> <p>Поняття «трудові ресурси», «економічно активне населення», «зайнятість», «безробіття». Сфери економічної діяльності та зайнятість населення. Проблеми зайнятості населення.</p> <p>Дослідження</p> <p>1. Аналіз за картами атласу географії української діаспори, аналіз причин що зумовили її формування.</p> <p>2. Порівняльний аналіз зайнятості населення та безробіття за регіонами України.</p>	<p>ресурсів для подальшого господарського розвитку;</p> <p>виявляє з родиною як змінювалася кількість членів сім'ї у попередніх поколіннях.</p>	
<p>Розділ IV. Господарство України</p>		
<p>Тема 1. Особливості господарства України</p> <p>Поняття про господарство і національну економіку. Структура господарства: сфери, сектори, види економічної діяльності. Форми власності підприємств і організації виробництва. Чинники розміщення виробництва. Спеціалізація території. Економічний потенціал України. Вплив географічного положення на розвиток господарства. Людський та природно-</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): суттєві ознаки понять “господарство”, “національна економіка”, “сфера господарства”, “вид економічної діяльності”; “економічний потенціал”, наводить приклади (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): видів економічної діяльності, підприємств і територій з різною спеціалізацією; характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): особливості галузевої і територіальної структури господарства, чинники розміщення виробництва; порівнює (ЖМ, дактилем, по можливості</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми. Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між явищами; розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних явищ. Розвиток вміння будувати логічні</p>

<p>ресурсний потенціал як чинники розвитку господарства. Основні показники соціально-економічного розвитку країни.</p>	<p><i>словесно</i>)форми організації виробництва; пояснює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>)зміни у господарському комплексі України на сучасному етапі; аналізу (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>)є: схему структури господарства України, динаміку співвідношень між секторами господарства; визначає: з родиною типи підприємств, які функціонують у своєму регіоні та місце роботи членів родини; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) соціально-економічні наслідки трансформації господарства України.</p>	<p>повідомлення за темою; знаходити інформацію за темою вивчення в додаткових джерелах. Автоматизація зчитування з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток самоконтролю за власною вимовою.</p>
<p>Тема 2. Паливна промисловість та електроенергетика</p> <p>Значення паливної промисловості та електроенергетики для розвитку господарства країни. Паливно-енергетичний баланс України.</p> <p>Паливна промисловість: вугільна, нафтова, газова. Проблеми і перспективи розвитку паливної промисловості та електроенергетики.</p> <p>Електроенергетика. Типи електростанцій, їх особливості і частка у виробництві електроенергії. Географія розміщення ТЕС, ГЕС/ГАЕС, АЕС. Енергосистеми. Проблеми і перспективи розвитку галузі. Енергетична безпека країни. Проблеми енергозбереження. Використання альтернативних джерел енергії.</p> <p>Місце України у світі з виробництва палива та електроенергії. Вплив виробництва палива та електроенергії на довкілля.</p>	<p>Учень:</p> <p>називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): склад ПЕК, типи електростанцій, структурні, технічні, економічні проблеми функціонування енергетичної галузі, шляхи енергозбереження; наводить приклади і показує на карті електростанції; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) особливості розвитку і розміщення галузей паливної промисловості; порівнює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) особливості виробництва електроенергії та чинники розміщення ТЕС, ГЕС, АЕС; аналізує статистичні дані розвитку паливної промисловості та електроенергетики; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) значення виробництва палива та електроенергетики в господарстві України.</p>	<p>Збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчаються. Розвиток умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення. Конкретизація уявлень про об'єкти вивчення. Розвиток навичок користуватися інтернет-ресурсів для пошуку необхідної інформації з теми вивчення. Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p>

<p>Практична робота</p> <p>9. Позначення на контурній карті найбільших за виробництвом електроенергії електростанцій України.</p> <p>Дослідження</p> <p>Аналіз статистичних даних щодо виробництва електроенергії в Україні.</p>		
<p>Тема 3. Машинобудування</p> <p>Значення машинобудування для розвитку господарства країни. Особливості розміщення підприємств машинобудування. Географія найважливіших галузей. Проблеми і перспективи розвитку машинобудування. Місце України у світі з виробництва продукції машинобудування.</p> <p>Практична робота</p> <p>10. Позначення на контурній карті основних центрів розвитку машинобудування.</p>	<p>Учень:</p> <p>називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): види виробництва продукції машинобудування, найбільші підприємства, їхні проблеми і перспективи розвитку;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: великі центри машинобудування;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) особливості розвитку і розміщення машинобудування на сучасному етапі;</p> <p>пояснює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) чинники, що впливають на розміщення машинобудування;</p> <p>аналізує схему зв'язків у машинобудуванні;</p> <p>виявляє з родиною сфери використання продукції машинобудування;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) роль машинобудування у розвитку господарства України та зовнішньоекономічних зв'язках.</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми.</p> <p>Розвиток вміння будувати логічні повідомлення за темою; знаходити інформацію за темою вивчення в додаткових джерелах.</p> <p>Автоматизація зчитування з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p> <p>Розвиток самоконтролю за власною вимовою.</p>

<p>Тема 4. Чорна та кольорова металургія</p> <p>Значення чорної та кольорової металургії в розвитку господарства України.</p> <p>Чорна металургія: сировинна база, географія виробництва чорних металів, металургійні райони. Найбільші центри чорної металургії та підприємства.</p> <p>Кольорова металургія: сировинна база, географія виробництва кольорових металів, найбільші підприємства.</p> <p>Місце України у світі з виробництва продукції чорної та кольорової металургії. Вплив металургійного виробництва на довкілля. Проблеми і перспективи розвитку металургії.</p>	<p>Учень:</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): основні виробництва чорної і кольорової металургії, найбільші металургійні підприємства країни, проблеми і перспективи їх розвитку;</p> <p>наводить приклади і показує на карті основні райони та найбільші центри металургії; центри виплавки кольорових металів.</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): наслідки впливу металургійного виробництва на довкілля;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): особливості розміщення підприємств чорної і кольорової металургії;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): статистичні дані щодо обсягів виробництва металургійної продукції;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): значення металургії для розвитку господарства країни та зовнішньоекономічних зв'язків.</p>	<p>Конкретизація уявлень про об'єкти вивчення.</p> <p>Збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчаються.</p> <p>Розвиток навичок користуватися інтернет-ресурсів для пошуку необхідної інформації з теми вивчення..</p> <p>Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p> <p>Розвиток умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення.</p>
<p>Тема 5. Хімічна промисловість</p> <p>Значення хімічної промисловості для розвитку господарства країни. Структура та особливості виробництва хімічної промисловості, чинники розміщення підприємств. Географія хімічної промисловості. Місце України у світі з виробництва продукції хімічної промисловості. Вплив хімічного виробництва на довкілля. Проблеми і перспективи розвитку галузі</p>	<p>Учень:</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) види хімічного виробництва;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: основні райони та найбільші центри хімічної промисловості України.</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) сировинну базу хімічної промисловості;</p> <p>пояснює (за допомогою навідних запитань вчителя) (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) чинники розміщення підприємств хімічної промисловості;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) зв'язки хімічної промисловості з іншими видами виробництва;</p> <p>визначає з родиною сфери використання продукції хімічної промисловості у побуті;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) вплив</p>	<p>Розширення досвіду сприйняття фактів та вміння узагальнювати їх.</p> <p>Поповнення словникового запасу відповідно до теми.</p> <p>Розвиток вміння будувати логічні запитання та висловлювання з теми.</p>

	хімічної промисловості на довкілля.	
<p>Тема 6. Лісозаготівельна і деревообробна промисловість</p> <p>Значення лісозаготівельної та деревообробної промисловості в господарстві країни. Структура галузі. Особливості виробництва, чинники розміщення підприємств. Географія лісозаготівлі, деревообробної, целюлозно-паперової та лісохімічної промисловості. Вплив лісової промисловості на довкілля. Проблеми і перспективи розвитку.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) види виробництва продукції лісової промисловості; наводить приклади і показує на карті основні райони лісозаготівлі, центи деревообробної та деревопереробної промисловості; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) чинники розміщення підприємств лісової промисловості; пояснює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) зв'язки між лісовою та хімічною промисловістю; аналізує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) показники розвитку продукції лісової промисловості; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): наслідки використання лісових ресурсів у промисловості.</p>	<p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування та відтворення вивченого. Активізація навичок аналізу та порівняння. Розвиток навичок усвідомлювати та розкривати причиново-наслідкові зв'язки обумовлені впливом певних чинників. Розвиток навичок використовувати додаткові джерела інформації. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>
<p>Тема 7. Промисловість будівельних матеріалів</p> <p>Особливості виробництва будівельних матеріалів, чинники розміщення підприємств. Географія промисловості будівельних матеріалів. Вплив виробництва будівельних матеріалів на довкілля. Проблеми і перспективи розвитку промисловості будівельних матеріалів.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) галузі, що входять до промисловості будівельних матеріалів; наводить приклади і показує на карті: найбільші центри галузі; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): сировинну базу для виробництва будівельних матеріалів; особливості розвитку і чинники розміщення підприємств галузі, аналізує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) сучасні тенденції розвитку, технологічні та економічні перспективи галузі; виявляє (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) разом з родиною підприємства у своїй місцевості, що виробляють будівельні матеріали;</p>	<p>Збагачення словникового запасу новою термінологією (на матеріалі теми). Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям при роботі з картографічним матеріалом. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми; вмінь використовувати набуті навички в різних змінних умовах. Розвиток вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>

	оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) значення галузі для задоволення життєвих потреб людей.	
<p>Тема 8. Сільське господарство</p> <p>Відмінності сільського господарства від інших видів матеріального виробництва. Аграрні реформи в Україні, їх значення. Сільськогосподарські угіддя, їх структура.</p> <p>Географія рослинництва.</p> <p>Географія тваринництва.</p> <p>Проблеми і перспективи розвитку сільського господарства. Місце України у світі з виробництва продукції сільського господарства. Вплив сільського господарства на довкілля.</p> <p>Практична робота</p> <p>11. Нанесення на контурну карту меж сільськогосподарських зон та районів України. Позначення поширення найважливіших сільськогосподарських культур.</p> <p>Дослідження</p> <p>Україна на світовому ринку сільськогосподарської продукції.</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): галузевий склад сільського господарства, види сільськогосподарських угідь;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: райони вирощування сільськогосподарських культур, розвитку тваринництва;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) особливості розвитку та розміщення рослинництва і тваринництва на сучасному етапі;</p> <p>визначає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) сільськогосподарську спеціалізацію свого регіону;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно): тенденції розвитку сільського господарства; статистичні дані щодо сільськогосподарського виробництва;</p> <p>виявляє з родиною значення продукції сільського господарства в раціоні їхнього харчування;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) місце України у світі з виробництва сільськогосподарської продукції.</p>	<p>Розвиток самостійності під час виконання практичних робіт; навичок користування різноманітними джерелами інформації.</p> <p>Розвиток слухового сприймання; автоматизація зчитування з губ.</p>
<p>Тема 9. Легка і харчова промисловість</p> <p>Значення легкої промисловості у господарстві країни. Продукція легкої промисловості, географія її виробництва в Україні. Художні</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, по можливості словесно) галузевий склад харчової і легкої промисловості;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: найбільші центри харчової і легкої промисловості, осередки художніх промислів;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, по можливості словесно)</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності у вивченні природних явищ; вміння аналізувати фактичний</p>

<p>промисли. Проблеми і перспективи розвитку легкої промисловості.</p> <p>Значення харчової промисловості у господарстві країни. Продукція харчової промисловості, географія її виробництва в Україні. Місце України у світі з виробництва продовольства.</p> <p>Дослідження</p> <p>Особливості розвитку художніх промислів у своєму регіоні.</p>	<p>особливості виробництва продукції харчової і легкої промисловості;</p> <p>пояснює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) чинники розміщення підприємств легкої і харчової промисловості, художніх промислів;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) показники обсягу виробництва харчової і легкої промисловості;</p> <p>виявляє з родиною перелік товарів харчової і легкої промисловості вітчизняного виробництва, що споживають і використовують у сім'ї;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): роль легкої і харчової промисловості в задоволенні життєвих потреб населення країни.</p>	<p>матеріал, здобутий з різних джерел;</p> <p>Розвиток вміння правильної побудови речень в описах; вміння будувати логічні висловлювання з теми; навичок побудови діалогу з вчителем та учнями.</p> <p>Розвиток навичок правильної вимови нових слів.</p> <p>Розвиток слухового сприймання;</p> <p>автоматизація зчитування з губ.</p>
<p>Тема 10. Транспорт і зв'язок</p> <p>Роль транспорту та зв'язку в розвитку господарства країни та в міжнародних перевезеннях. Види транспорту. Вантажо- та пасажироперевезення. Географія залізничного, автомобільного, трубопровідного, повітряного, морського і внутрішнього водного транспорту.</p> <p>Транспортні вузли. Газотранспортна система України, її господарське та міжнародне значення.</p> <p>Міжнародні транспортні коридори. Проблеми і перспективи розвитку транспорту.</p> <p>Види зв'язку. Географія галузей зв'язку. Проблеми і перспективи розвитку галузі.</p> <p>Практична робота</p> <p>12.Позначення на контурній карті найбільших транспортних вузлів,</p>	<p>Учень</p> <p>називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): види транспорту і зв'язку, суттєві ознаки понять “транспортний вузол”, “вантажобіг”, “пасажиробіг”, “транспортна магістраль”;</p> <p>наводить приклади і показує на карті найбільші транспортні вузли, магістралі;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) особливості різних видів транспорту і зв'язку;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): види транспорту за вантажо- і пасажиробігом;</p> <p>визначає з членами родини види транспорту у своєму регіоні;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) роль української транспортної системи в здійсненні міжнародних перевезень.</p>	<p>Збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчаються.</p> <p>Розвиток умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення.</p> <p>Конкретизація уявлень про об'єкти вивчення.</p> <p>Розвиток навичок користуватися інтернет-ресурсів для пошуку необхідної інформації з теми вивчення..</p> <p>Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p>

<p>магістралей, нафто- і газопроводів, морських і річкових портів.</p> <p>Дослідження</p> <p>Роль транспортного комплексу України в міжнародних перевезеннях.</p>		
<p>Тема 12. Соціальна сфера</p> <p>Значення сфери послуг у господарстві країни. Структура сфери послуг. Географія освітніх, медичних та культурних послуг. Географія внутрішньої торгівлі. Географія фінансово-кредитних послуг. Географія туризму та рекреації. Туристичні центри і райони. Курорти України.</p> <p>Дослідження</p> <p>Роль освітніх, медичних, побутових і комунальних послуг у підвищенні якості життя у своєму населеному пункті.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) складові сфери послуг;</p> <p>наводить приклади і показує на карті: центри розміщення найбільших національних університетів, об'єктів культури, історико-культурних заповідників, рекреаційно-туристичних центрів;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): тенденції розвитку соціально-культурного і матеріально-побутового обслуговування населення, рекреації і туризму в Україні;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) рівень розвитку сфери послуг в Україні та в інших країнах;</p> <p>виявляє заклади, у яких навчалися члени родини, найулюбленіші для сім'ї заклади культури та місця відпочинку;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>): вплив сфери послуг на задоволення фізичних, духовних і соціальних потреб населення.</p>	<p>Актуалізація та збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчаються.</p> <p>Розвиток умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення.</p> <p>Конкретизація уявлень про об'єкти вивчення.</p> <p>Розвиток навичок користуватися інтернет-ресурсів для пошуку необхідної інформації з теми вивчення..</p> <p>Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p> <p>Виховання свідомої патріотичності.</p>
<p>Тема 13. Територіальна структура господарства України</p> <p>Територіальне розмаїття природи, населення, господарства – передумова територіального поділу України. Поняття про соціально-економічний район, його основні ознаки, спеціалізація. Аналіз схеми соціально-економічних макрорайонів України.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) суттєві ознаки поняття “соціально-економічний район”;</p> <p>наводить приклади і показує на карті соціально-економічні райони, свій регіон та сусідні з ним регіони;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) природні умови, ресурси, населення і господарство свого регіону за типовим планом;</p> <p>позначає на карті основні центри розвитку промисловості</p>	<p>Актуалізація знань, набутих у процесі вивчення курсів попередніх років. Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми.</p> <p>Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між</p>

<p>АРК та області України як соціально-економічні регіону. Особливості природи, населення, господарства свого регіону. Економічні, соціальні, екологічні проблеми і перспективи розвитку свого регіону.</p> <p>Практична робота</p> <p>13. Позначення на контурній карті свого регіону найважливіших центрів розвитку галузей господарства, культурних та природоохоронних об'єктів.</p> <p>Дослідження</p> <p>Розробка проекту перспективного розвитку регіону.</p>	<p>та сільського господарства, культурні та природоохоронні об'єкти свого регіону;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) географічне положення, розміри, кількість населення, показники соціально-економічного розвитку свого регіону з сусідніми;</p> <p>аналізує (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) проблеми і перспективи розвитку свого регіону;</p> <p>виявляє з родиною внесок регіону у розвиток України;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, по можливості словесно</i>) значення економічного районування території України, перспективи розвитку свого регіону.</p>	<p>явищами; вміння порівнювати, класифікувати за властивостями, розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних явищ. Розвиток вміння будувати логічні повідомлення за темою. Автоматизація зчитування з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток самоконтролю за власною вимовою.</p>
--	--	---

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма з географії для 9-10 класів шкіл для глухих дітей укладено з адаптаціями на основі програми для загальноосвітніх навчальних закладів², відповідно до положень Державного стандарту базової (основної) середньої освіти, згідно з яким шкільна географічна освіта є складовою освітньої галузі «Природознавство». **Структура і зміст навчальної програми** з географії базуються на принципах неперервності й наступності шкільної географічної освіти, її інтеграції на основі внутрішньопредметних зв'язків, гуманізації, гуманітаризації, урахування вікових можливостей учнів, практичної спрямованості. У програмі дотримано наскрізних змістових ліній, визначених в Державному стандарті базової середньої освіти.

Метою вивчення географії в основній школі є формування у школярів географічної картини світу; світоглядного розуміння природи Землі, середовища, у якому існує людина; просторового уявлення про земну поверхню; розвиток умінь усвідомлено орієнтуватися в соціально-економічних, суспільно-політичних та екологічних подіях, що відбуваються у державі та світі. В процесі опанування учнями навчального предмета передбачається формування ключових і предметних компетентностей; формування цілісної природничо-наукової картини світу; виховання позитивного емоційно-ціннісного ставлення до природи; застосування здобутих знань в повсякденному житті для збереження навколишнього середовища та соціально-відповідальної поведінки в ній, адаптації до умов проживання на певній території.

Досягнення зазначеної мети географічної освіти в основній школі передбачає розв'язання таких головних завдань:

- засвоєння знань про основні географічні поняття, закономірності розвитку, взаємозв'язки у природі, населення і господарства різних територій, формування материків, океанів та їх частин у відповідності з природними та соціально-економічними чинниками; природу, населення і господарство України; економічну і соціальну географію світу; природокористування та навколишнє середовище;
- оволодіння умінями використовувати різні джерела географічної інформації – картографічні, статистичні, геоінформаційні технології для пошуку, інтерпретації і демонстрації різноманітних географічних даних та формування в учнів на цій основі однієї з ключових компетенцій – інформаційної; застосовувати географічні знання для пояснення та оцінки географічних процесів і явищ;
- розвиток пізнавального інтересу, інтелектуальних і творчих здібностей учнів у процесі географічних спостережень, розв'язання проблемних завдань, самостійного набуття нових знань з географії;
- формування здатності і готовності до використання географічних знань та вмінь у повсякденному житті для адекватної соціально-відповідальної поведінки в навколишньому середовищі, його збереження, адаптації до умов проживання на певній території; самостійного оцінювання рівня впливу людини на природу, безпеки довкілля як сфери життєдіяльності людини; розв'язання конкретних практичних завдань;
- виховання екологічної культури, любові до свого народу, місцевості проживання, патріотизму, толерантного ставлення до інших народів, поваги до природних і культурних цінностей різних регіонів та країн світу.

Курс географії у 9-10-му класах (Економічна і соціальна географія світу) завершує географічну освіту школярів в основній школі на базовому рівні, тому значна увага у процесі вивчення цього курсу приділяється узагальненню та систематизації теоретичних знань з попередніх курсів.

² «ГЕОГРАФІЯ» Навчальна програма для учнів 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів

Провідною метою цього курсу є формування знань про тенденції соціально-економічного розвитку сучасного світу на різних територіальних рівнях. Ця мета передбачає реалізацію наступних завдань:

- сформувати базові знання про економічні та соціальні особливості розвитку сучасного світу для цілісного усвідомлення єдності природи та суспільства;
- навчити виявляти та аналізувати природні, соціальні, економічні та екологічні процеси та явища на глобальному, регіональному і локальному рівнях;
- ознайомити з економічною типізацією держав і країн світу, сучасними тенденціями їхнього соціально-економічного розвитку, найважливішими географічними проблемами світу;
- показати місце України в системі міжнародних зв'язків – політичних, економічних, культурних;
- розвивати в учнів пізнавальний інтерес, інтелектуальні та творчі здібності, самостійну навчальну діяльність шляхом пошуку та обробки географічної інформації з різних, у тому числі геоінформаційних джерел;
- формувати географічну культуру, духовну й моральну сферу школярів, толерантне ставлення і повагу до інших народів та культур.

У процесі вивчення країн світу в 9-10-му класах важливо спиратися на типологічний та диференційований підходи. Наведений у програмі перелік країн є орієнтовним. Учителю надається право обирати для більш детального вивчення ті країни, які відповідають пріоритетам зовнішньої політики України, з урахуванням сучасної політико-економічної ситуації у світі.

Курс має чітко визначену практичну спрямованість, яка реалізується у процесі виконання відповідних практичних робіт та аналітичних завдань і досліджень. Для обов'язкового оцінювання рекомендуються **5** практичних робіт. Завдання творчого характеру учитель оцінює за власним вибором і за бажанням учнів.

Кількість навчальних годин визначається у відповідності до діючих Типових навчальних планів.

Розподіл годин учитель може здійснювати самостійно, змінювати порядок вивчення тем, послідовність вивчення питань у межах теми, пропонувати додаткову тематику природознавчих досліджень з урахуванням інтересів школярів та ресурсів відповідної місцевості.

Резервну частину навчального часу учитель може використати з метою більш глибокого вивчення або повторення певного навчального матеріалу з урахуванням здібностей та навчальних можливостей учнів конкретного класу.

Розвитково-корекційні завдання курсу полягають у формуванні розумових здібностей глухих учнів, мовленнєвих умінь і навичок (ЖМ, словесної мови), їх емоційної сфери, саморегуляції та самовираження відповідно до індивідуальних можливостей кожного школяра. У загальноосвітніх закладах для дітей з порушеннями слуху жестова і словесна мови використовуються як рівноправні засоби навчання та спілкування і застосовуються тією мірою, що є необхідною для ефективного здійснення навчально-виховного процесу. У школах для глухих дітей навчання здійснюється з певним домінуванням жестової мови, але при цьому не слід ігнорувати навчання словесної мови. В основу програми покладено максимальне використання учнями слухо-зорового сприймання мовлення поряд з розвитком у них вимови наближеної до правильної, що сприятиме їхній успішній соціалізації. Забезпечення єдності жестової та словесної мов, з урахуванням психофізичного стану та індивідуальних можливостей глухих учнів, створює умови, необхідні для засвоєння відповідних знань, умінь і навичок.

9 -10 класи
Соціально-економічна географія світу

Зміст навчального матеріалу	Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів	Спрямованість корекційно-розвиткової роботи
<p>Вступ Об'єкти вивчення соціально-економічної географії світу. Тенденції розвитку сучасного світу. Роль географії у територіальній організації суспільства.</p> <p>Методи дослідження: порівняльний, описовий, картографічний, історичний, математичний, моделювання. Джерела географічної інформації</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, словесно): об'єкти вивчення суспільної географії світу; наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) тенденцій розвитку сучасного світу: посилення міжнародних ринкових відносин, глобалізації, інтеграційних політичних та соціально-економічних процесів; методів дослідження суспільної географії; ідентифікує: джерела географічної інформації (атласи світу, тематичні карти світу, статистичні джерела, довідники, інформаційні системи і ресурси Інтернету); характеризує (ЖМ, дактилем, словесно): роль географії в територіальній організації життя і діяльності людства; комплекс карт у навчальному атласі; пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) сутність методів, що застосовуються у суспільній географії світу; оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) роль географії у вивченні політичних та соціально-економічних аспектів суспільства.</p>	<p>Актуалізація словника понять, набутого при вивченні попередніх курсів. Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Уточнення природничих уявлень у процесі навчальної діяльності.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування та відтворення вивченого.</p> <p>Розвиток навичок використовувати додаткові джерела інформації.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>
<p>Розділ I. Загальна характеристика сучасного світу</p>		
<p>Тема 1. Природа і людина в сучасному світі</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, словесно): суттєві ознаки понять</p>	<p>Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між</p>

<p>Географічне середовище. Взаємодія суспільства і природи в географічному середовищі, її наслідки. Світові природні ресурси, їх класифікація. Поняття про природно-ресурсний потенціал, його оцінка у світі та в окремих регіонах.</p> <p>Карти світових природних ресурсів: паливно-енергетичних, мінерально-сировинних, земельних, лісових, водних, рекреаційних.</p> <p>Природокористування на сучасному етапі, його наслідки.</p> <p>Практична робота</p> <p>1. Оцінка ресурсозабезпеченості окремих регіонів і країн світу.</p>	<p>«географічне середовище», «природно-ресурсний потенціал», «природокористування», наслідки взаємодії суспільства і природи;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно): різних видів природних ресурсів; складових світового земельного фонду, лісових поясів Землі;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, словесно) особливості територіального поєднання природних ресурсів для потреб розвитку господарства;</p> <p>аналізує карти світових природних ресурсів;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) проблеми і перспективи використання природних ресурсів на сучасному етапі розвитку суспільства;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, словесно): ресурсозабезпеченість регіонів і країн світу на основі аналізу статистичних даних; наслідки і перспективи природокористування.</p>	<p>подіями і явищами.</p> <p>Розвиток вміння порівнювати, розкривати причинно-наслідкові зв'язки певних подій і явищ.</p> <p>Розширення досвіду сприйняття фактів об'єктивної дійсності.</p> <p>Поповнення словникового запасу відповідно до теми.</p> <p>Розвиток вміння будувати логічні запитання з теми.</p> <p>Розвиток самостійності під час виконання практичних робіт.</p> <p>Розвиток слухового сприймання;</p> <p>автоматизація зчитування з губ.</p>
<p>Тема 2. Населення світу</p> <p>Чисельність населення світу, його природне відтворення. Типи відтворення населення. Механічний рух населення. Причини міграцій, географія міграційних процесів. Темпи зростання чисельності населення світу на сучасному етапі. Поняття «демографічний вибух», «демографічна політика». Вікова і статевая структури населення.</p> <p>Розміщення населення. Причини нерівномірності розміщення населення світу. Зміна густоти населення. Найбільш заселені регіони і країни світу.</p> <p>Міське і сільське населення світу.</p> <p>Міське населення, його зростання.</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, словесно): кількість населення світу та окремих країн, типи відтворення населення, причини міграцій, найбільш заселені регіони і країни світу;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) і показує на карті: ареали поширення найбільш численних народів та найпоширеніших мов світу, світових та окремих національних (іудаїзм, індуїзм) релігій;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, словесно): особливості вікового та статевого складу населення; напрями основних міграційних потоків; кількісний та якісний склад економічно активного населення, структуру його зайнятості, наслідки безробіття та рівень життя населення в окремих регіонах і країнах світу в порівнянні з Україною;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, словесно): статево-вікові піраміди населення окремих країн, статистичні дані щодо динаміки кількості населення, карти густоти населення, тривалості життя;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) поняття "демографічна політика", "демографічний вибух", "субурбанізація", причини</p>	<p>Збагачення словникового запасу новою термінологією (на матеріалі теми). Розвиток уявлень про абстрактні поняття.</p> <p>Активізація навичок аналізу та порівняння. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям при роботі з картографічним матеріалом.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми; вмінь використовувати набуті навички в різних змінних умовах. Розвиток навичок користування різноманітними джерелами інформації та узагальнення</p>

<p>Найбільш урбанізовані регіони і країни світу. Найбільші міські агломерації.</p> <p>Сільське населення, тенденції щодо зменшення його кількості. Регіони і країни світу з переважанням сільського населення.</p> <p>Мовний та етнічний склад населення. Найпоширеніші мовні сім'ї і групи. Релігія як явище культури. Світові та національні релігії.</p> <p>Зайнятість населення. Економічно активне населення світу, його розподіл за регіонами і країнами світу. Зайнятість населення за основними сферами діяльності. Проблеми зайнятості, безробіття.</p> <p>Рівень життя населення. Соціально-економічні умови і тривалість життя населення в регіонах і країнах світу.</p> <p>Дослідження:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз типу відтворення населення окремих країн та статево-вікових пірамід. 2. Виявлення за картами країн з найбільшою чисельністю населення, найбільших агломерацій. 3. Визначення і порівняння співвідношення міського і сільського населення в різних регіонах і країнах світу. 4. Порівняння показників середньої тривалості життя в регіонах і країнах світу. 	<p>нерівномірності розміщення населення світу, сучасні тенденції міжнародної міграції, проблеми сучасної урбанізації;</p> <p>порівнює темпи зростання кількості населення та рівні урбанізації в різних регіонах і країнах;</p> <p>позначає на контурній карті найбільші за кількістю населення країни світу, агломерації та мегаполіси;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) роль населення в економічному розвитку суспільства.</p>	<p>здобутої інформації.</p> <p>Розвиток вміння зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
<p align="center">Тема 3. Сучасне світове господарство</p>		
<p>Світове господарство Особливості та</p>	<p>Учень</p>	<p>Розширення словникового</p>

<p>тенденції розвитку світового господарства в умовах глобалізації суспільства. Міжнародний поділ праці і міжнародна господарська спеціалізація. Структура світового господарства.</p>	<p>називає (ЖМ, дактилем, словесно): суттєві ознаки поняття «світове господарство», «міжнародний поділ праці», «міжнародна спеціалізація», «НТП», «глобалізація»;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) галузей світового господарства;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, словесно): тенденції розвитку світового господарства в епоху НТП і глобалізації: зміщення технологій виробництва від традиційних до наукоємних, технологій створення науково-промислових комплексів, транснаціональних компаній, розширення обміну послугами, інформацією, науково-технічною документацією;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) вплив НТП на структуру світового господарства та темпи його розвитку;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) вплив сучасних процесів у світовому господарстві на рівень життя кожної людини.</p>	<p>запасу термінологією за темою. Розвиток навичок побудови логічних запитань за темою.</p> <p>Розвиток навичок усвідомлювати та розкривати причиново-наслідкові обумовлені впливом певних чинників.</p> <p>Розвиток навичок самостійного контролю за правильністю власної вимови.</p> <p>Розвиток мовлення та слухового сприймання: сприймання на слух за допомогою звукопідсилючої апаратури.</p>
<p>Географія промисловості світу Значення промисловості в сучасному світовому господарстві, обсяги промислового виробництва і тенденції розвитку. Географія паливно-енергетичного комплексу світу. Географія машинобудування, металургії, хімічної та лісохімічної, легкої і харчової промисловості світу. Основні промислові регіони і центри світу. Дослідження 1. Виявлення за картами країн-лідерів з виробництва окремих видів промислової продукції. 2. Аналіз напрямів переміщення основних вантажопотоків паливних та</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, словесно): види світового промислового виробництва, країни-лідери з виробництва окремих видів промислової продукції;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) і показує на карті основні центри і райони розміщення традиційних, нових і новітніх галузей промисловості світу;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, словесно) тенденції і показники розвитку промисловості світу;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) особливості розміщення важкої, харчової і легкої промисловості у світі;</p> <p>порівнює (ЖМ, дактилем, словесно) частки окремих галузей промисловості у світовому виробництві промислової продукції;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) роль промисловості у світовому господарстві.</p>	<p>Удосконалення умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення.</p> <p>Конкретизація уявлень про об'єкти вивчення.</p> <p>Удосконалення навичок розкривати причиново-наслідкові.</p> <p>Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p> <p>Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом.</p>

<p>мінерально-сировинних ресурсів у світі з використанням карт.</p>		
<p>Географія сільського господарства світу Соціально-економічне значення сільського господарства на сучасному етапі розвитку суспільства. Структура світового сільського господарства, обсяги виробництва, тенденції розвитку. Найголовніші райони землеробства і тваринництва світу. Дослідження Дослідження розвитку і розміщення сучасного товарного сільсько-господарського виробництва в країнах світу.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): країни-лідери з виробництва окремих видів сільськогосподарської продукції; наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) і показує на карті основні світові центри і райони розміщення сільського господарства; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) тенденції і показники розвитку сільського господарства у світі; пояснює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) чинники та особливості розміщення рослинництва і тваринництва; порівнює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) обсяги виробництва сільськогосподарської продукції у світі та в Україні; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) соціально-економічну роль сільського господарства у світі, проблеми і перспективи його розвитку на сучасному етапі.</p>	<p>Поповнення словникового запасу термінологією відповідно до теми, що вивчається. Розвиток пізнавальної активності у вивченні теми. Розвиток вміння аналізувати взаємозалежності між явищами; вміння порівнювати, узагальнювати інформацію. Розвиток вміння будувати логічні повідомлення за темою. Автоматизація зчитування з губ мовлення вчителя та учнів класу. Розвиток самоконтролю за власною вимовою.</p>
<p>Географія галузей сфери послуг Роль галузей сфери послуг у соціально-економічному розвитку суспільства. Географія основних видів транспорту у світі. Країни-лідери у внутрішніх та зовнішніх перевезеннях. Транспортна інфраструктура. Міжнародні транспортні коридори. Географія зовнішньої торгівлі. Торговельний оборот. Провідні країни-експортери товарів і послуг у світі. Географія фінансово-кредитної сфери. Основні фінансові центри світу. Географія міжнародного туризму. Головні туристичні райони світу. Дослідження</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): галузі сфери послуг; країни-лідери у внутрішніх та зовнішніх перевезеннях, види транспорту, що посідають перше місце за вантажо- і пасажирообігом у світі; наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) і показує на карті основні шляхи переміщення вантажів та пасажирів у світі; країни-лідери у зовнішній торгівлі, основні фінансові центри світу, туристичні райони; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) сучасні тенденції та показники розвитку галузей сфери послуг: світового транспорту, зовнішньої торгівлі, фінансово-кредитної сфери та міжнародного туризму; порівнює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): розвиток окремих видів транспорту в регіонах і країнах світу; особливості торгівлі товарами і послугами; розміщення світових центрів міжнародного туризму; пояснює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): сучасні чинники та риси</p>	<p>Актуалізація та збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчаються. Розвиток навичок користуватися інтернет-ресурсів для пошуку необхідної інформації з теми вивчення. Розвиток умінь і навичок сприймати звернене мовлення, вести діалог за темою вивчення. Конкретизація та розширення уявлень про об'єкти вивчення. Розвиток пам'яті на предметно-образному і</p>

<p>1. Порівняльна характеристика двох світових видів транспорту.</p> <p>2. Виявлення за картами основних туристичних районів лікувально-оздоровчого, культурно-пізнавального, ділового, відпочинково-розважального туризму, визначення перспектив розвитку зазначених видів в Україні.</p>	<p>розвитку світової транспортної системи, підвищення ролі сфери послуг у світовому господарстві, тенденції розвитку міжнародного транспорту, зовнішньої торгівлі, міжнародного туризму;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) роль сфери послуг у розвитку світового господарства.</p>	<p>словесному матеріалі, що вивчається.</p>
<p>Міжнародні економічні організації Інтеграційні галузеві та регіональні економічні організації: (СОТ, ОПЕК, ОЧЕС, МАГАТЕ, ФАО, Велика вісімка, ЄС, НАФТА, АСЕАН). Економічна інтеграція та Україна.</p> <p>Дослідження: Аналіз напрямків діяльності міжнародних економічних організацій та визначення участі України в їх роботі.</p>	<p>Учень називає (ЖМ, дактилем, словесно): суттєві ознаки понять «міжнародна інтеграція», «міжнародні економічні організації» наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) і показує на карті країни, що входять до галузевих і регіональних міжнародних економічних організацій; характеризує (ЖМ, дактилем, словесно) функції та основні види діяльності міжнародних галузевих і регіональних організацій; порівнює (ЖМ, дактилем, словесно) діяльність галузевих міжнародних організацій; пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) участь України в міжнародних економічних організаціях; оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) міжнародні галузеві і регіональні організації в розвитку світового господарства і відносин між країнами.</p>	<p>Актуалізація вивченої в попередніх курсах термінології та збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми. Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; удосконалення навичок запам'ятовування і відтворення вивченого. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючих апаратів індивідуального користування упродовж уроку.</p>
<p>Розділ II. Типізація країн світу</p>		
<p>Тема 1. Політичне облаштування світу (Політична карта світу, основні зміни на ній у ХХ та ХХІ ст. Класифікація країн за державним устроєм (унітарні та федеративні держави) та формою правління (республіки та монархії). Міжнародні політичні організації. Роль ООН, Ради Європи та інших організацій у розвитку міжнародних відносинах між державами світу. Практична робота</p>	<p>Учень: називає (ЖМ, дактилем, словесно): основні форми державного устрою та правління країн світу; міжнародні політичні організації, в яких бере участь Україна, суттєві ознаки поняття "геополітика"; наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) і показує на карті держави та їх столиці; характеризує (ЖМ, дактилем, словесно): особливості сучасних змін на політичній карті світу, діяльність міжнародних організацій щодо урегулювання міжнародних відносин; пояснює: відмінність між поняттями "країна", "державна", "залежна країна", "колонія";</p>	<p>Поповнення словникового запасу відповідно до теми. Удосконалення вміння аналізувати, порівнювати взаємозалежності між явищами; розширення досвіду сприйняття фактів об'єктивної дійсності. Розвиток вміння будувати логічні запитання з теми; короткі повідомлення з використанням нової</p>

<p>2.Складання та аналіз таблиці країн-сусідів України, що відрізняються за формою правління та устроєм.</p>	<p>складає: узагальнюючі таблиці щодо типізації країн за формою правління й державним устроєм; збирає з допомогою членів родини дані про конкретну політичну ситуацію у світі; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): політико-географічне положення країн та геополітичну обстановку в світі, роль міжнародних організацій у розв'язанні різних геополітичних проблем.</p>	<p>термінології. Формування самостійність під час виконання практичних робіт; розвиток зорово-просторових навичок. Автоматизація навички зчитувати з губ мовлення вчителя та учнів класу.</p>
<p>Тема 2. Економічна типізація країн світу Класифікація країн за типом господарської системи (країни з ринковою економікою, плановою економікою, перехідною економікою) та рівнем соціально-економічного розвитку (високорозвинуті, середньорозвинуті, країни, що розвиваються, найменш розвинуті країни світу). Показники рівня розвитку країн: ВВП та його структура, ВНП, обсяг і структура зовнішньої торгівлі, індекс людського розвитку, рівень безробіття, інвестиційна привабливість. Основні відмінності між розвинутими країнами і країнами, що розвиваються.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): підходи до економічної типізації країн світу; наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) країн з різним типом господарських систем і рівнем соціально-економічного розвитку; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) показники соціально-економічного розвитку країн світу; порівнює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) країни за показником ВВП, рівнем безробіття, індексом людського розвитку; пояснює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) відмінності між країнами з різним рівнем соціально-економічного розвитку; оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) економічні взаємовідносини між країнами в умовах глобалізації.</p>	<p>Збагачення словникового запасу новою термінологією (на матеріалі теми). Розширення уявлень про абстрактні поняття. Розвиток навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом. Активізація та розвиток пізнавальної діяльності; навичок аналізу та порівняння. Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючої апаратури індивідуального користування; автоматизація зчитування з губ.</p>
<p>Тема 3. Розвинуті країни світу Загальна характеристика країн з розвинутою економікою. Сучасні риси господарства. Регіональні відміни (розвинуті країни Європи – Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія, Швейцарія, Норвегія; Азії – Японія; Америки – США, Канада). Проблеми і перспективи розвитку країн з розвинутою</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): суттєві ознаки країн з розвинутою економікою; наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) і показує на карті країни з розвинутою економікою в різних регіонах світу, їх столиці; характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): сучасні риси господарства розвинутих країн світу, галузі міжнародної спеціалізації цих країн; аналізує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) відмінності між</p>	<p>Поповнення словникового запасу новою термінологією; вдосконалення навички побудови логічних запитань за темою та коротких повідомлень з використанням нової термінології. Удосконалення вміння правильної будови речень в</p>

<p>економікою.</p> <p>Практична робота</p> <p>3. Порівняльна характеристика двох розвинутих країн (за вибором учителя) на основі різних джерел інформації.</p>	<p>розвинутими країнами світу;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) розвинуті країни за основними показниками соціально-економічного розвитку;</p> <p>пояснює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): сучасні проблеми у господарстві розвинутих країн;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): місце розвинутих країн у сучасному світовому господарстві.</p>	<p>невеликих описах; логічно вибудовувати повідомлення за заданою темою; навичок побудови діалогу з вчителем та учнями класу.</p>
<p>Тема 4. Країни, що розвиваються</p> <p>Диференціація країн, що розвиваються, за рівнем соціально-економічного розвитку. Сучасні риси господарства країн. Регіональні відміни. Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку країн, що розвиваються.</p> <p>Гіганти Третього світу (Китай, Індія, Бразилія).</p> <p>Нові індустріальні країни (Малайзія, Таїланд, Філіппіни, Мексика, Ірландія).</p> <p>Нафтодобувні країни (Саудівська Аравія, Оман, Бахрейн, ОАЕ, Бруней та ін.). Малі острівні країни (Кіпр, Ямайка та ін.). Найменш розвинуті країни (Бангладеш, Чад, Ефіопія, Гаїті та ін.).</p> <p>Практична робота</p> <p>4. Визначення тенденцій змін галузевої структури господарства країн, що розвиваються в різних регіонах світу.</p>	<p>Учень</p> <p>називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): суттєві ознаки країн, що розвиваються, їхню географічну специфіку;</p> <p>наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) і показує на карті: країни, що розвиваються, в різних регіонах світу, їх столиці;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): сучасні риси господарства країн, що розвиваються, їхню міжнародну спеціалізацію;</p> <p>аналізує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) відмінності між країнами, що розвиваються;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): гіганти Третього світу, нові індустріальні країни та нафтодобувні країни за основними показниками соціально-економічного розвитку;</p> <p>пояснює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) сучасні проблеми у господарстві країн, що розвиваються;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) перспективи розвитку країн, що розвиваються.</p>	<p>Конкретизація та розширення уявлень про об'єкти вивчення.</p> <p>Збагачення словникового запасу на матеріалі теми, що вивчається.</p> <p>Розвиток пам'яті на предметно-образному і словесному матеріалі, що вивчається.</p> <p>Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняття під час роботи з картографічним матеріалом.</p> <p>Розвиток вміння правильної будови речень; логічно вибудовувати описові повідомлення; навичок самостійних презентацій.</p> <p>Удосконалення умінь і навичок сприймати звернене мовлення, контролювати власну вимову.</p>
<p>Тема 5. Країни з перехідною економікою</p> <p>Загальна характеристика країн з перехідною економікою. Сучасні риси господарства країн. Проблеми і перспективи соціально-економічного розвитку країн з перехідною економікою.</p>	<p>Учень</p> <p>називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) ознаки країн з перехідною економікою;</p> <p>наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) і показує на карті країни з перехідною економікою та їх столиці;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) географічну специфіку та сучасні риси господарства країн з перехідною економікою та їхню міжнародну спеціалізацію;</p>	<p>Розширення словникового запасу термінологією за темою.</p> <p>Розвиток навичок аналізу причинно-наслідкових зв'язків в природі, що обумовлені впливом певних чинників.</p>

<p>Росія і країни СНД – сусіди України.</p> <p>Країни Центральної Європи – сусіди України, соціально-економічний розвиток країн після входження до ЄС.</p> <p>Дослідження Можливі моделі розвитку господарства країни з перехідною економікою (за вибором учня).</p>	<p>аналізує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) структурні зміни в господарстві країн з перехідною економікою;</p> <p>порівнює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) країни-сусіди України за основними показниками соціально-економічного розвитку;</p> <p>пояснює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) сучасні трансформації і проблеми реформування господарського комплексу в країнах з перехідною економікою;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) роль країн з перехідною економікою у світовому господарстві.</p>	<p>Розвиток самостійності під час виконання практичних робіт.</p> <p>Розвиток навичок добирати і використовувати додаткові джерела інформації.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p>
<p>Розділ III. Міжнародні відносини</p>		
<p>Тема 1. Форми міжнародних відносин Особливості відносин між країнами в умовах глобалізації. Форми міжнародних відносин за сферами суспільного життя: економічні, політичні, культурні відносин. Геополітика. Глобальні, регіональні та субрегіональні міжнародні відносини.</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): галузі міжнародної спеціалізації окремих країн, основні форми міжнародних відносин між державами, найбільш відомі у світі транснаціональні корпорації, суттєві ознаки поняття «геополітика»;</p> <p>наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) економічних, політичних культурних відносин різних географічних рівнів;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) тенденції міжнародних політичних, економічних та культурних відносин в умовах глобалізації;</p> <p>аналізує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) форми міжнародного співробітництва між країнами світу;</p> <p>оцінює (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) роль міжнародних відносин у розвитку сучасного світу.</p>	<p>Актуалізація знань та набутого словникового запасу. Збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя; навичок запам'ятовування і відтворення вивченого.</p> <p>Розвиток вміння будувати логічні запитання та змістовні відповіді з теми вивчення.</p>
<p>Тема 2. Україна у світі Місце України у світі. Участь України у світовій торгівлі, кредитуванні, інвестуванні, спільному підприємстві, міжнародному туризмі. Міжнародне співробітництво з країнами сусідами та країнами-членами ЄС. Культурні зв'язки</p>	<p>Учень називає (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>): основні форми політичних, економічних, культурних та інших зв'язків України з державами світу, місце, що посідає Україна у світі за основними показниками соціально-економічного розвитку;</p> <p>наводить приклади (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) і показує на карті: центри діючих в Україні спільних підприємств, провідні країни-партнери у зовнішній торгівлі України та інвесторів;</p> <p>характеризує (<i>ЖМ, дактилем, словесно</i>) сучасні тенденції</p>	<p>Актуалізація знань, здобутих під час вивчення курсів географії у попередні роки.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності;</p> <p>навички усвідомлювати та аналізувати причиново-наслідкові зв'язки, обумовлені впливом певних</p>

<p>України з країнами світу. Перспективи розвитку міжнародних відносин України з країнами світу.</p> <p>Практична робота</p> <p>Порівняльний аналіз показників зовнішньої торгівлі України з країнами світу.</p> <p>Дослідження</p> <p>Галузі економіки України, що сприяють інтеграції країни у світове господарство.</p>	<p>розвитку взаємовідносин між Україною та окремими країнами Європи, Америки, Азії, Австралії, Африки;</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, словесно) показники зовнішньої торгівлі, інвестування та фінансування, міжнародного туризму України;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) особливості сучасного геополітичного положення України, її роль у міжнародному географічному поділі праці;</p> <p>складає з родиною перелік товарів іноземного походження, які придбані в Україні, у своєму населеному пункті;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) перспективні напрямки співробітництва України з країнами світу та перспективи входження України у світовий економічний простір.</p>	<p>чинників.</p> <p>Удосконалення навичок зорово-просторового сприйняття під час роботи з картографічним матеріалом</p> <p>Формування самостійності під час виконання практичних і творчих робіт.</p> <p>Розвиток слухового сприймання за допомогою звукопідсилюючої апаратури індивідуального користування;</p> <p>автоматизація зчитування з губ.</p>
<p>Тема 3. Глобальні проблеми людства</p> <p>Поняття про глобальні проблеми людства. Роль світової громадськості у їх розв'язанні.</p> <p>Глобальні проблеми війни і миру, екологічна, сировинна та енергетична, голоду, боротьби із злочинністю, тероризмом, хворобами віку.</p> <p>Дослідження</p> <p>1. Аналіз карти «Глобальні проблеми людства», виявлення проявів глобальних проблем у світі.</p> <p>2. Визначення за картами регіонів і країн з найбільшою концентрацією глобальних проблем.</p> <p>3. Визначення за картами «гарячих точок планети», обговорення причин їх виникнення.</p>	<p>Учень</p> <p>називає (ЖМ, дактилем, словесно) глобальні проблеми людства;</p> <p>наводить приклади (ЖМ, дактилем, словесно) шляхів розв'язання глобальних проблем;</p> <p>характеризує (ЖМ, дактилем, словесно) географію глобальних проблем;</p> <p>пояснює (ЖМ, дактилем, словесно) суттєві ознаки поняття "глобальні проблеми людства";</p> <p>аналізує (ЖМ, дактилем, словесно) сутність, причини виникнення, особливості прояву сучасних глобальних проблем;</p> <p>позначає на карті регіони і країни найбільшого прояву глобальних проблем;</p> <p>оцінює (ЖМ, дактилем, словесно) наслідки прояву глобальних викликів для окремих регіонів і країн світу.</p>	<p>Актуалізація термінології, збагачення словникового запасу відповідно до змісту теми.</p> <p>Удосконалення навичок володіння зорово-просторовим сприйняттям під час роботи з картографічним матеріалом.</p> <p>Розвиток сприймання і розуміння записів, розповіді (пояснення) вчителя;</p> <p>навичок запам'ятовування і відтворення вивченого.</p> <p>Удосконалення навичок пошуку і використання додаткових джерел інформації.</p>